

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.10.2025 г.
COM(2025) 579 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**съгласно член 278а от Митническият кодекс на Съюза относно напредъка при
разработването на електронните системи, предвидени в Кодекса**

{SWD(2025) 281 final}

Съдържание

1. Въведение.....	2
2. Съдържание на доклада	3
3. Отговорности за електронните системи по МКС.....	4
4. Общ преглед на напредъка при електронните системи по МКС	5
4.1 ЗАВЪРШЕНИ ПРОЕКТИ ПРЕДИ 2024 Г.	5
4.2 ТЕКУЩИ ПРОЕКТИ И ПРОЕКТИ, ЗАВЪРШЕНИ ПРЕЗ 2024 Г.	5
4.3 РИСКОВЕ ОТ ЗАБАВЯНЕ НА ВНЕДРЯВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ ПО МКС.....	15
4.4 СМЕКЧАВАЩИ ДЕЙСТВИЯ.....	17
4.5 АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДЪРЖАВИТЕ, ОБХВАНАТИ ОТ ПРОЦЕСА НА РАЗШИРЯВАНЕ.....	19
5. Обобщение и заключения за управлението	20

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Това е годишният доклад за 2024 г. относно внедряването на цифровите технологии, предвидени в Митническият кодекс на Съюза¹ (МКС), и шестият по ред, изготвен от Комисията в съответствие с член 278а от МКС относно напредъка при разработването на електронните системи². В него е обхванат постигнатият през 2024 г. напредък, като е включен преглед на очаквания бъдещ напредък.

МКС влезе в сила на 1 май 2016 г. и след изменението му през 2019 г.³ като крайни срокове за постепенното приключване на проектите във връзка с преминаването към цифрови технологии и тяхното внедряване бяха определени 2020 г., 2022 г. и 2025 г. Съществуващите електронни или основаващи се на хартиен носител системи може да продължат да се използват за приключването на митническите формалности (така наречените „преходни мерки“) до влизането в експлоатация на новите или подобрените електронни системи, предвидени в МКС. В този контекст работната програма за МКС⁴ (РП за МКС) и Регламентът за изпълнение относно техническите разпоредби за електронните системи⁵ трябва да се четат във връзка с МКС и свързаните с него делегирани актове и актове за изпълнение.

РП за МКС е правният инструмент за насочване на постепенния и сложен триизмерен процес на преход към изцяло цифрова митническа среда, като се отчитат взаимозависимостите между системите и положението на действителното разработване. Тя е инструментът, който се използва за насочване на заинтересованите страни в проектите (държавите членки, Комисията, икономическите оператори) към общо и осъществимо изпълнение на проектите до 31 декември 2025 г. като крайна дата за цифровия преход.

Настоящият доклад се основава на РП за МКС, приета от Комисията на 15 декември 2023 г., като изходна линия за докладване на напредъка. Аспектите на управлението на програмата и проектите са определени в многогодишния стратегически план за митниците (МГСП-М).

Успоредно с текущото прилагане на МКС, на 17 май 2023 г. Комисията прие предложение за цялостна реформа на митническия съюз, включително нов МКС, с което се поставя началото на значителна трансформация на нормативната уредба на ЕС в областта на митниците⁶. Понастоящем това предложение се разглежда от Европейския парламент и от Съвета в съответствие с обикновената законодателна процедура.

Тази реформа е структурирана около три основни стълба:

¹ Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза, ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1—101.

² Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета:
2019 г.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX%3A52019SC0434>;
2020 г.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52020SC0339>;
2021 г.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0382>;
2022 г.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52023SC0029>;
2023 г.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2024%3A395%3AFIN>.

³ Регламент (ЕС) 2019/632 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 952/2013 с цел да се удължат переходните мерки за използване на средства, различни от средствата за електронна обработка на данни, предвидени в Митническият кодекс на Съюза, ОВ L 111, 25.4.2019 г., стр. 54—58.

⁴ Решение за изпълнение (ЕС) 2023/2879 на Комисията от 15 декември 2023 г. за създаване на работна програма относно разработването и въвеждането на електронните системи, предвидени в Митническият кодекс на Съюза, ОВ L 2023/2879, 22.12.2023 г., стр. 1—17, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302879.

⁵ Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/512 на Комисията от 13 март 2025 г. относно техническите разпоредби за разработването, поддържането и експлоатацията на електронните системи за обмен и съхранение на информация съгласно Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 2025/512, 20.3.2025 г., стр. 1—45, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2025/512/oj/eng.

⁶ Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за създаване на Митнически кодекс на Съюза и на Митнически орган на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС) № 952/2013 (COM(2023) 258 final).

- 1) създаването на Митнически орган на ЕС, който ще разработи Центъра за митнически данни на ЕС и ще упражнява надзор върху него: това ще бъде „двигателят“ на новата система, която ще замени настоящата децентрализирана ИТ архитектура, основана на митнически декларации, с централизирана, основана на данни среда;
- 2) ново партньорство с търговските оператори, основано на прозрачни процеси, което ще позволи на изрядните търговски потоци да функционират без официално митническо взаимодействие и ще облекчи свързаната с това административна тежест;
- 3) специален митнически режим за електронна търговия, при който онлайн платформите ще бъдат ключови за гарантиране, че стоките, продавани онлайн директно на потребителите в ЕС, са в съответствие с всички митнически задължения.

Навременното завършване на електронните системи по МКС е основен приоритет, за да се реализират ползите, предвидени в МКС за търговците. Това е от решаващо значение за получаване на подкрепа за митническата реформа и за разработване на бъдещия Център за митнически данни на ЕС, като в противен случай значителните опростявания, обещани с митническата реформа, няма да бъдат поставени на солидна основа.

2. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДОКЛАДА

Проектите, изброени в РП за МКС, могат да бъдат разпределени в три категории системи въз основа на определенията, предвидени в Регламента за изпълнение относно техническите разпоредби⁷:

- i) **централни трансевропейски системи**, които трябва да бъдат разработени или подобрени от Комисията (като при тях често се налага и държавите членки да разработват или подобряват свои национални системи);
- ii) **децентрализирани трансевропейски системи**, които трябва да бъдат разработени или подобрени от Комисията, но имат съществен национален компонент, който трябва да бъде внедрен от държавите членки;
- iii) **национални системи**, които трябва да бъдат разработени или подобрени единствено от държавите членки.

Настоящият доклад започва с обяснение на метода за създаването му и с посочване на използваните източници (раздел 2), след което накратко са разгледани отговорностите за електронните системи по МКС (раздел 3). Освен това в него се съдържа общ преглед на различните проекти и на напредъка по тях и също така се отбелязват потенциалните забавяния, когато такива са установени, както и предвидените смекчаващи мерки (раздел 4). Цялостната оценка на напредъка по изпълнението на РП за МКС е обобщена в заключението на настоящия доклад (раздел 5).

Настоящият доклад е **придружен от работен документ на службите на Комисията**⁸, публикуван заедно с доклада, който съдържа подробна информация за планирането на различните проекти, докладвани от държавите членки, и за напредъка по тях. Докладът беше изготвен с подкрепата на външен изпълнител.

Докладът и работният документ на службите на Комисията са изготвени въз основа на информация, събрана от следните **източници**:

⁷ Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/512 на Комисията от 13 март 2025 г. относно техническите разпоредби за разработването, поддържането и експлоатацията на електронните системи за обмен и съхранение на информация съгласно Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 2025/512, 20.3.2025 г., стр. 1—45, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2025/512/oj/eng?eliuri=eli%3Areg_impl%3A2025%3A512%3Aoj&locale=bg

⁸ Работен документ на службите на Комисията, придружаващ доклада на Комисията до Европейския парламент и Съвета съгласно член 278а от Митническия кодекс на Съюза относно напредъка при разработването на електронните системи, предвидени в Кодекса, SWD (2024) XX final.

1) националните планове за проектите, които държавите членки са длъжни да представят два пъти годишно (през януари и юни).

Информацията, събрана за всеки проект, включва конкретни дати, състоянието и напредъка за всеки от ключовите етапи, определени в РП за МКС;

2) проучване, разпространено сред държавите членки.

Информацията обхваща оценката на риска, забавянията и причините за тях, както и планираните и/или предприетите смекчаващи мерки във връзка с проектите. Освен това, като продължиха да прилагат подхода, възприет през 2023 г., държавите членки предоставиха също така информация за поуките, извлечени по време на разработването на проектите, и за евентуалните нужди от допълнителна подкрепа;

3) двустранни срещи на високо равнище с дирекциите по информационни технологии на митниците на държавите членки.

По време на двустранните срещи от държавите членки се получава пълно и точно разбиране на състоянието на всеки от проектите по МКС, включително на проблемите, с които държавите членки се сблъскват, и се предоставят идеи за подобряване на проблемните ситуации;

4) резултати от трансевропейските програми за координация и мониторинг.

Настоящият доклад съдържа и анализ, основан на по-подробна информация, предоставена от ръководителите на проекти в генерална дирекция (ГД) „Данъчно облагане и митнически съюз“ на Комисията и докладвана от държавите членки в рамките на координационните програми, въведени от 2020 г. насам за трансевропейските системи.

3. ОТГОВОРНОСТИ ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СИСТЕМИ ПО МКС

В зависимост от архитектурата на системата, договорена от държавите членки и Комисията за всяка от системите (централизирани, децентрализирани или национални), се определят и **разпределят ролите и отговорностите** за разработването, въвеждането, експлоатацията и поддръжката. Те са заложи в Регламента за изпълнение относно техническите разпоредби, в който е описано от какви компоненти се състоят тези системи и какъв е техният характер — национални (разработени на национално равнище) или общи (разработени на равнището на ЕС). Що се отнася до архитектурата, централните системи и децентрализираните системи имат трансевропейски характер и съдържат общи компоненти по подразбиране, понякога в съчетание с национални компоненти, докато националните системи се състоят само от национални компоненти.

В съответствие с член 103 от Регламента за изпълнение относно техническите разпоредби Комисията разработва, изпитва, въвежда и управлява **общите компоненти**, които може да бъдат изпитвани от държавите членки. Държавите членки разработват, изпитват, въвеждат и управляват **националните компоненти**.

Държавите членки гарантират, че националните компоненти са оперативно съвместими с общите компоненти. Комисията изготвя и поддържа в тясно сътрудничество с държавите членки общите спецификации за децентрализираните системи. Държавите членки разработват, експлоатират и поддържат интерфейси за осигуряване на функционалната възможност за децентрализираните системи, необходима за обмена на информация с икономическите оператори и други лица чрез националните компоненти и интерфейси, както и с други държави членки чрез общите компоненти.

4. ОБЩ ПРЕГЛЕД НА НАПРЕДЪКА ПРИ ЕЛЕКТРОННИТЕ СИСТЕМИ ПО МКС

РП за МКС съдържа седемнадесет проекта, насочени към въвеждането на необходимите електронни системи, като този брой включва четиринадесет **трансевропейски проекта**, за които отговарят Комисията и държавите членки (резултатът от които са централизирани и децентрализирани системи), и три **национални проекта**, за които отговорността е единствено на държавите членки (резултатът от които са национални системи).

4.1 ЗАВЪРШЕНИ ПРОЕКТИ ПРЕДИ 2024 Г.

Комисията докладва за успешното въвеждане на следните **девет нови системи или подобрения**:

- МКС: система за регистрирани износители — *REX* (нова): въведена през 2017 г.;
- МКС: митнически решения — *CDS* (нова): въведена през 2017 г.;
- МКС: пряк достъп за търговците до европейските информационни системи — *ЕУП и ЦП* (единно управление на потребителите и цифров подпис) (нова): въведена през 2017 г.;
- МКС: система за регистрация и идентификация на икономическите оператори 2 — *EORI2* (подобряване): въведена през 2018 г.;
- МКС: Наблюдение 3 — *SURV3* (подобряване): въведена през 2018 г.;
- МКС: обвързваща тарифна информация — *ОТИ* (подобряване): въведена през 2019 г.;
- МКС: одобрени икономически оператори — *ОИО* (подобряване): въведена през 2019 г.;
- МКС: информационни листове за специални режими — *INF* (нова): въведена през 2020 г.;
- МКС: система за контрол над вноса 2 — пускови етапи 1 и 2 — *СКВ2* — *пускови етапи 1 и 2* (подобряване): въведени съответно през 2021 г. и 2023 г.

4.2 ТЕКУЩИ ПРОЕКТИ И ПРОЕКТИ, ЗАВЪРШЕНИ ПРЕЗ 2024 Г.

Целта на настоящия доклад е да се подчертаят постиженията и предизвикателствата, възникнали при изпълнението на текущите проекти през 2024 г. от Комисията и от държавите членки.

В раздел 4.2.1 е направен преглед на **шестте трансевропейски проекта**, планирани за въвеждане между 2024 г. и 2025 г. В правната уредба на РП за МКС за пет от тези проекти беше заложен период на въвеждане през 2024 г.

В раздел 4.2.2 е описано изпълнението на **трите национални проекта**, а именно *Уведомление за пристигане/Уведомление за представяне/Временно складиране* (така наречените национални системи за въвеждане), *Национални системи за вноса* и *Специални режими*. Първоначално се планираше тези проекти да бъдат въведени в експлоатация до 31 декември 2022 г., както е определено в МКС. Поради невъзможността да се спази този краен срок обаче и както вече беше посочено в годишните доклади за напредъка по МКС, няколко държави членки поискаха дерогация съгласно член 6, параграф 4 от МКС. В резултат на това на 1 февруари 2023 г. Комисията прие решения за изпълнение, с които се предоставят дерогации на някои държави членки, като крайният срок се удължава до 31 декември 2023 г. за националните системи за вноса и областта на вноса на специалните режими, както и за националните системи за въвеждане за въздушния транспорт, докато за различните пускови етапи на СКВ2 за другите видове транспорт се посочва допълнително привеждане в съответствие.

4.2.1 Трансевропейски проекти

Трансевропейските проекти следват специфична структура, която може да включва съчетание от централни и национални елементи, както и множество етапи или компоненти. Както е посочено в член 278, параграф 3 от МКС, те трябва да бъдат завършени не по-късно от 31 декември 2025 г. Кратко описание и напредъкът за всеки проект са представени по-долу:

- 1) **МКС: управление на обезпеченията** — GUM (нова): има за цел да осигури ефективно и ефикасно управление на различните видове обезпечения в целия ЕС, като вниманието е насочено към повишаване на скоростта на обработване, подобряване на проследимостта и мониторинг на обезпеченията между митническите учреждения.

Напредък: GUM — *компонент 1*, с който централно се управляват обезпеченията, които могат да се използват в няколко държави членки, започна да **функционира на 11 март 2024 г.** в рамките на система „Митнически решения“. С оглед на взаимовръзката между двата компонента, дейностите по изпитване на съответствието остават на разположение, докато държавите членки въведат *компонент 2* на своите системи GUM.

По отношение на националния компонент, *компонент 2 на GUM*, от държавите членки се очаква да установят оперативни връзки с централния компонент между март 2024 г. и юни 2025 г. Няколко държави членки съобщиха, че са приключили с въвеждането на своя национален компонент; повечето държави членки обаче съобщиха за нисък до среден риск за навременното изпълнение на проекта до второто тримесечие на 2025 г.

За повече подробности вж. раздел 3.6.2 и раздел 4.1.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- 2) **МКС: система за контрол на вноса 2** — SKB2 (подобряване): има за цел да се повишат безопасността и сигурността на веригата на доставки чрез подобряване на качеството на данните, регистрирането, наличността и обmena на предварителна информация за товарите.

Напредък: със SKB2 — *пусков етап 3*, се разширява обхватът, така че освен въздушния транспорт да включва и морския транспорт, транспорта по вътрешни водни пътища, автомобилния и железопътния транспорт. Тъй като става въпрос за централизирана система, дейностите по изпитване на съответствието за този пусков етап се извършват изключително от икономическите оператори.

Като цяло, икономическите оператори ще започнат да използват SKB2 — *пусков етап 3*, на три стъпки: морските превозвачи и превозвачите по вътрешни водни пътища — най-късно до 4 декември 2024 г., морския транспорт и транспорта по вътрешни водни пътища — най-късно до 1 април 2025 г., а автомобилните и железопътните превозвачи — най-късно до 1 септември 2025 г. По информация на повечето държави членки проектът се движи по график за морския транспорт, като има нисък риск да не бъде постигнат крайният срок съгласно РП за МКС за другите видове транспорт.

За повече подробности вж. раздел 4.2.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- 3) **МКС: доказателство за съюжен статус** — PoUS (нова): има за цел съхранение, управление и извличане на всички доказателства, които търговците представят, за да докажат съюзния статус на своите стоки. Поради зависимостта от митническия манифест за стоките на МКС и единната европейска среда за морско информационно обслужване (EMSWе), проектът ще бъде завършен на два различни етапа, за да се сведат до минимум рисковете и несъответствията.

Напредък: Експлоатацията на *етап 1 на PoUS* започна по план на **1 март 2024 г.**

Що се отнася до *етап 2 на PoUS*, Комисията завърши техническите спецификации през второто тримесечие на 2023 г., а дейностите по изпитване на съответствието са планирани да приключат през третото тримесечие на 2025 г.

Държавите членки и Комисията се движат по график за навременно изпълнение на проекта до законоустановения краен срок — 15 август 2025 г. Установен е среден до висок риск за проекта с оглед на зависимостта от EMSWe.

За повече подробности вж. раздели 3.9.2 и 4.3.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- 4) **МКС: централизирано оформяне на вноса** — новата трансевропейска система за CCI осигурява цифровизацията на процеса на централизирано оформяне на европейско равнище, както е определено в Митническият кодекс на Съюза (МКС). Системата позволява на доверените търговци да подават митническа декларация в надзорното митническо учреждение в държавата членка, в която са установени, за стоки, които физически са представени пред митническо учреждение във всяка друга държава членка. Това дава възможност за обработка на митническата декларация и физическо вдигане на стоките по цифров, ефикасен, предвидим и координиран начин между митническите учреждения, намиращи се в различни държави членки.

Системата за CCI се въвежда на два етапа:

С *етап 1 на CCI* се осигурява възможност за автоматизирана обработка на стандартна и опростена декларация, включително предварително подадена митническа декларация, както и на допълнителна декларация с периодичен или общ характер за поставяне на стоки под режим допускане за свободно обращение, митническо складиране, активно усъвършенстване и специфична употреба. С *етап 2 на CCI* се надгражда етап 1, като обхватът се разширява до **всички останали сценарии на CCI**, включително **по-сложни видове декларации и потоци от процеси**. Целта на този етап е да се завършат цифровата интеграция и функционалната възможност за централизирано оформяне на вноса в целия ЕС.

Двата етапа са взаимосвързани: **етап 1 е предпоставка за етап 2**, а някои държави членки са избрали да приложат и двата етапа едновременно, за да рационализират националните усилия.

Напредък: Що се отнася до *етап 1 на CCI*, Комисията напредва в съответствие с графика и понастоящем се провеждат изпитвания на съответствието с държавите членки. Проектът е определена като средно до високорисков поради това, че той зависи от готовността на държавите членки да подобрят *националните системи за вноса*, което е предварително условие за въвеждането на CCI.

Първият етап на внедряването на системата за CCI започна **на 1 юли 2024 г. с готовността на общите компоненти и някои от националните компоненти**. Както е видно от фигура 1 по-долу, през септември 2024 г. етап 1 на CCI е достъпен за използване от европейските предприятия в 9 държави членки (BG, EE, ES, LU, LT, LV, PL, RO, HR). До 2 юни 2025 г. BE, CZ, DK, EL, CY, IT, MT, AT, HU, PT, FI, SE и SI планират да се присъединят постепенно. До 31 декември 2025 г. DE, SK, NL и IE планират да се присъединят постепенно. FR планира да се присъедини след 2025 г.

Във всеки син стълб е включен броят на държавите членки, които са въвели системата за CCI, зелената линия показва общия брой на държавите членки, в които (се очаква) системата да е в експлоатация, а червената линия отразява законоустановения етап — 1 юли 2024 г.

Фигура 1: Въвеждане в експлоатация на етап 1 на CCI от държавите членки

По отношение на *етап 2 на CCI* Комисията финализира техническите спецификации през 2022 г. и беше осигурено изпитване на съответствието.

За да подпомогне държавите членки и търговците при прилагането на всички сценарии и процеси на *CCI*, Комисията разработи пакет от технически спецификации с пълен обхват за *етап 2 на CCI*, в който са консолидирани спецификациите и за двата етапа, заедно с ръководство.

Що се отнася до оценката на степента на завършеност на пълната система за *CCI*, повечето държави членки съобщиха, че разработването напредва, с известно уверение, че ще спазят крайния срок за въвеждане — 2 юли 2025 г.

За повече подробности вж. раздели 3.5.2 и 4.4.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- 5) **МКС: нова компютризирана система за транзит — NCTS (подобряване):** има за цел привеждане в съответствие на съществуващата система за съюзен транзит и общ транзит с правните разпоредби на МКС, включително с изискванията за данните на МКС и интерфейсите с други системи.

Напредък: Съгласно РП за МКС от 2023 г. *етап 5 на NCTS* може да се осъществи на две стъпки: основни функционални възможности — до 1 декември 2023 г., като непрекъснатостта на дейността е съобразена с МКС, и неосновни функционални възможности — до 2 декември 2024 г. Икономическите оператори бяха информирани, че държавите членки могат да предоставят преходен период до 2 декември 2024 г. за пълното прилагане.

Фигура 2: Въвеждане в експлоатация на етап 5 на NCTS от държавите членки

Като цяло по *етап 5 на NCTS* е постигнат значителен напредък. Както е видно от фигура 2, 14 държави членки започнаха експлоатацията на основните функционални възможности до 1 декември 2023 г., а други единадесет се присъединиха към тях до октомври 2024 г. Всички държави членки потвърдиха отново навременната си готовност за въвеждане в експлоатация на основните и неосновните функционални възможности до 2 декември 2024 г., с изключение на няколко държави членки, които ще се присъединят малко по-късно, но не по-късно от 21 януари 2025 г., което е крайната дата за стария етап 4 на NCTS.

По отношение на *етап 6 на NCTS* графикът беше синхронизиран с този за *CKB2 — пусков етап 3*⁹. Повечето държави членки съобщиха за нисък риск, свързан с осигуряването на системата до 1 септември 2025 г., като някои от тях вече постигат напредък по техническите спецификации. Три държави членки (FR, PL и RO) обаче посочиха, че планират да се присъединят към експлоатацията след крайния срок.

За повече подробности вж. раздели 3.7.2 и 4.5.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- 6) МКС: автоматизирана система за износа — AES (подобряване):** има за цел да се изпълнят изискванията на МКС по отношение на износа и напускането на стоки, както и да се въведат предвидените в МКС опростявания на търговията.

Напредък: Съгласно РП за МКС от 2023 г. държавите членки могат да въведат AES в три стъпки: основни функционални възможности до 1 декември 2023 г., интерфейс с акцизите до 13 февруари 2024 г. и неосновни функционални възможности до 2 декември 2024 г.

Държавите членки съобщиха за значителен напредък. Както е видно от фигура 3, дванадесет държави членки започнаха експлоатацията на основните функционални възможности до 1 декември 2023 г., а други седем се присъединиха към тях до средата на октомври 2024 г. Всички останали държави членки, с изключение на FR и GR, ще

⁹ Както е предвидено в новата РП за МКС от 2023 г., *етап 5 на NCTS* ще бъде напълно въведен до 21 февруари 2025 г. Преходният период от *етап 5* към *етап 6 на NCTS* е предвиден да бъде между 1 март 2025 г. и 1 септември 2025 г. — по време на същия период, през който *CKB2 — пусков етап 2*, ще премине към *CKB2 — пусков етап 3*, което ще позволи синхронизирането между двете системи.

въведат в експлоатация най-малко основните функционални възможности и интерфейса с акцизите преди 11 февруари 2025 г., като повечето от тях ще се присъединят преди края на 2024 г.

Що се отнася до националната система, AES — *компонент 2*, повечето държави членки са въвели или ще въведат системата преди крайния срок 2 декември 2024 г.

За повече подробности вж. раздел 3.8.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

Фигура 3: Въвеждане в експлоатация на AES от държавите членки

В обобщение, Комисията продължава да работи по график по посочените по-горе трансевропейски проекти, за да спази законоустановените срокове, договорени в контекста на МКС и РП за МКС. Що се отнася до въвеждането от държавите членки на националните компоненти на тези трансевропейски системи, бяха установени сериозни рискове от забавяния, по-специално за CCI и AES (вж. раздел 4.3).

4.2.2 Национални проекти

Държавите членки трябваше да завършат подобряването на своите национални системи за **трите изцяло национални проекта**¹⁰ до 31 декември 2022 г., в съответствие с член 278, параграф 2 от МКС. Двадесет и две държави членки обаче не можаха да спазят този срок и по тяхно искане им беше предоставена дерогация, с която срокът за въвеждане беше удължен до 31 декември 2023 г.¹¹ В доклада от миналата година бяха отразени някои допълнителни забавяния главно за

¹⁰ Този график не включва компонента за износа на националната система за специалните режими, където дейността и планирането са взаимосвързани с AES.

¹¹ Решение за изпълнение (ЕС) 2023/235 на Комисията от 1 февруари 2023 г. за предоставяне на дерогация, поискана от някои държави членки съгласно Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета, за използване на средства за обмен и съхранение на информация, различни от средствата за електронна обработка на данни, за целите на уведомлението за пристигане на плавателен съд или въздухоплавателно средство (ОВ L 32, 3.2.2023 г., стр. 220—222).

Решение за изпълнение (ЕС) 2023/234 на Комисията от 1 февруари 2023 г. за предоставяне на дерогация, поискана от някои държави членки съгласно Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета, за използване на средства за обмен и съхранение на информация, различни от средствата за електронна обработка на данни, за целите на уведомлението за представяне във връзка със стоките, въведени на митническата територия на Съюза (ОВ L 32, 3.2.2023 г., стр. 217—219).

националната система за вноса и системата за временното складиране. До края на 2024 г. повечето държави членки са въвели тези различни системи за въвеждане и внос, въпреки че трябва да се отбележи, че някои от тях работят в цикли и че някои функционални възможности или подобрения на модела на данните в тях ще бъдат въведени с по-късен пусков етап на техните системи. В това отношение пълното изпълнение на тези проекти все още е в ход за значителен брой държави членки.

Напредъкът по всеки национален проект е представен по-долу и се вижда на фигура 4:

- 1) **МКС: уведомление за пристигане, уведомление за представяне и временно складиране (AN, PN и TS)** — (подобряване): има за цел да се автоматизират националните процеси за въвеждане и да се хармонизира обменът на данни между търговците и митниците.

Напредък: В предишни годишни доклади за напредъка по МКС беше посочено, че навременното осигуряване на националните системи е изложено на риск. Както е видно от фигура 4, целта на повечето държави членки беше да приключат внедряването до края на 2024 г. предвид връзката с *CKB2* — *пусков етап 3*.

За повече подробности вж. раздел 3.1.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- 2) **МКС: национални системи за вноса — NIS** (подобряване): има за цел изпълнение на всички изисквания за процесите и данните, които са свързани с вноса на стоки, както е посочено в МКС.

Напредък: Няколко държави членки докладваха за рискове, свързани с навременното изпълнение на проекта от 2022 г. насам, в резултат на което бяха предоставени дерогации. Както е видно от фигура 4, *подобряването на NIS* е въведено от 15 държави членки. Няколко държави членки обаче са въвели подобряването, но се нуждаят от допълнителна актуализация (IE, PL и SK), а четири не очакват да постигнат внедряване до края на 2024 г.

За повече подробности вж. раздел 3.2.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- 3) **МКС: специални режими — SP** (подобряване): има за цел хармонизиране на специалните режими (т.е. митническо складиране, специфична употреба, временен внос и активно/пасивно усъвършенстване).

Напредък: Както е видно от фигура 4, 18 държави членки са завършили *SP* — *компонент 2*. Останалите държави членки се забавиха след крайния срок, като четири от тях не предвиждат да въведат системата до края на 2024 г.

Що се отнася до *SP* — *компонент 1*, по-голямата част от държавите членки са въвели или ще въведат системата до 2 декември 2024 г. въпреки взаимозависимостите с *AES*.

За повече подробности вж. раздели 3.3.2 и 3.4.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

Решение за изпълнение (ЕС) 2023/236 на Комисията от 1 февруари 2023 г. за предоставяне на дерогация, поискана от някои държави членки съгласно Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета, за използване на средства за обмен и съхранение на информация, различни от средствата за електронна обработка на данни, за целите на декларацията за временно складиране във връзка с несъюзните стоки, представени пред митница (ОВ L 32, 3.2.2023 г., стр. 223—225).

Решение за изпълнение (ЕС) 2023/237 на Комисията от 1 февруари 2023 г. за предоставяне на дерогация, поискана от някои държави членки, за използване на средства, различни от средствата за електронна обработка на данни, за обмена и съхранението на информация във връзка с митническата декларация за стоки, въвеждани на митническата територия на Съюза, предвидена в членове 158, 162, 163, 166, 167, 170—174, 201, 240, 250, 254 и 256 от Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 32, 3.2.2023 г., стр. 226—228).

	AN	PN	TS	NIS	SP IMP
Краен срок в РП за МКС	31.12.2022 г. с удължаване до 31.12.2023 г. ^[1]			31.12.2022 г. с удължаване до 31.12.2023 г. ^[2]	
AT	1.7.2023 г.	1.6.2023 г.	2.6.2025 г.	1.4.2025 г.	1.4.2025 г.
BE	30.6.2023 г.	5.7.2023 г.	29.11.2023 г.	28.8.2024 г.	28.8.2024 г.
BG	1.3.2023 г.	10.11.2023 г.	10.11.2023 г.	10.11.2023 г.	10.11.2023 г.
CY	30.10.2024 г.	30.10.2024 г.	30.10.2024 г.	30.10.2024 г.	30.10.2024 г.
CZ	5.12.2023 г.	5.12.2023 г.	5.12.2023 г.	15.12.2025 г.	15.12.2025 г.
DE	Не се прилага	6.3.2021 г.	6.3.2021 г.	31.10.2022 г.	6.3.2021 г.
DK	6.11.2023 г.	6.11.2023 г.	8.3.2025 г.	8.3.2025 г.	8.3.2025 г.
EE	1.10.2023 г.	15.3.2021 г.	1.7.2021 г.	1.7.2021 г.	1.7.2021 г.
ES	1.3.2023 г.	1.1.2024 г.	1.1.2024 г.	5.9.2023 г.	5.9.2023 г.
FI	31.3.2023 г.	31.3.2021 г.	31.12.2022 г.	31.12.2022 г.	31.12.2022 г.
FR	30.6.2023 г.	6.3.2024 г.	6.3.2024 г.	30.11.2024 г.	30.11.2024 г.
GR	31.12.2023 г.	31.12.2023 г.	30.6.2025 г.	30.6.2025 г.	30.6.2025 г.
HR	1.7.2023 г.	1.3.2023 г.	17.4.2023 г.	1.1.2023 г.	1.1.2023 г.
HU	2.4.2024 г.	2.4.2024 г.	2.4.2024 г.	1.11.2023 г.	1.11.2023 г.
IE	1.7.2023 г.	23.11.2020 г.	23.11.2020 г.	20.1.2026 г.*	23.11.2020 г.
IT	13.12.2022 г.	13.12.2022 г.	13.12.2022 г.	30.11.2022 г.	30.11.2022 г.
LT	1.3.2023 г.	28.2.2023 г.	31.10.2023 г.	31.12.2023 г.	31.12.2023 г.
LU	1.3.2023 г.	10.1.2023 г.	10.1.2023 г.	2.5.2023 г.	2.5.2023 г.
LV	24.9.2017 г.	24.9.2017 г.	24.9.2017 г.	4.6.2018 г.	4.6.2018 г.
MT	4.11.2024 г.	4.11.2024 г.	4.11.2024 г.	31.1.2025 г.	31.1.2025 г.
NL	30.6.2023 г.	1.12.2023 г.	1.12.2023 г.	1.4.2022 г.	1.4.2022 г.
PL	1.7.2023 г.	20.10.2024 г.	20.10.2024 г.*	20.10.2024 г.*	28.3.2022 г.
PT	28.10.2024 г.	28.10.2024 г.	28.10.2024 г.	28.10.2024 г.	28.10.2024 г.
RO	1.5.2024 г.	30.9.2024 г.	31.12.2024 г.	31.12.2024 г.	31.12.2024 г.
SE	1.3.2023 г.	27.9.2023 г.	1.10.2024 г.	31.12.2023 г.	31.12.2023 г.
SI	1.3.2023 г.	1.3.2023 г.	1.3.2024 г.	1.1.2022 г.	1.1.2022 г.
SK	1.3.2023 г.	1.10.2023 г.	2.6.2025 г.*	1.7.2025 г.*	11.6.2016 г.

Легенда	
	Въвеждането е приключено до 31.12.2024 г.
	Системата не е въведена до 31.12.2024 г.
	В националните планове за проектите не са предвидени дати или въвеждането не е приложимо

Фигура 4: Планиране на въвеждането на националните системи за въвеждане/внос

^[1] До 31.12.2023 г. за държавите членки, на които е предоставена дерогация. В допълнение към това FI и GR предоставиха дати, изразени в тримесечия, поради което, ако тримесечието попада в крайния срок по РП за МКС, то се счита за съответстващо.

^[2] До 31.12.2023 г. за държавите членки, на които е предоставена дерогация, или до 1.7.2024 г., когато се прилага член 2, параграф 4а от Делегиран регламент (ЕС) 2015/2446 на Комисията.

* Националната система е подобрена навреме, но е необходимо по-нататъшно привеждане в съответствие с МКС и образца на митнически данни на ЕС.

В обобщение, държавите членки са в процес на завършване на подобряването на своите три изцяло национални проекта. Значителен брой държави членки съобщиха за забавяния, най-вече

във връзка с временното складиране, подобряването на NIS и SP — компонент 2, в резултат на което въвеждането ще продължи след крайните срокове през 2023 г. На свой ред са засегнати и други области, като например системата за CCI, тъй като подобряването на NIS е важна предпоставка за въвеждането на електронната система.

4.3 РИСКОВЕ ОТ ЗАБАВЯНЕ НА ВНЕДРЯВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ ПО МКС

Разработваните от **Комисията** системи **напредват по график**, не са установени забавяния спрямо законоустановения срок, нито рискове, които биха могли да доведат до забавяне на въвеждането. Забавянията на държавите членки оказват влияние върху напредъка на трансевропейските системи като *CKB2*, *CCI*, *NCTS* и *AES* в тяхната цялост, което от своя страна оказва влияние върху дейностите, за които отговаря Комисията. Това води до влагане на повече инвестиционни ресурси в изпитване на съответствието, както и в дейности по координация и подкрепа за трансевропейските проекти. Освен това се налага допълнително подпомагане за алтернативни национални схеми за разработване и въвеждане и за техния мониторинг, както и разширена поддръжка на централните компоненти през преходните периоди.

Повечето държави членки **твърдо и постепенно напредват** в разработките, за които са отговорни, въпреки че **някои от тях напредват с по-бавни темпове** от първоначално планираното, а други не са се възползвали в достатъчна степен от удължените срокове, предвидени в РП за МКС от 2023 г. В резултат на това за някои национални и трансевропейски проекти **бяха съобщени забавяния, надхвърлящи законоустановените срокове или сроковете на дерогацията.**

Повечето от държавите членки постигнаха значителен напредък по разработването на трансевропейските системи и няколко от тях се опитаха да въведат системите си до края на 2023 г. в съответствие с първоначалните крайни срокове и предвидените дерогации. При някои от тях обаче продължиха да се наблюдават забавяния през 2024 г., което доведе до отлагане на плановете им за въвеждане до края на периода на въвеждане или след него. Комисията призова за стриктно придържане към националните им планове за проектите с цел навременно въвеждане.

Държавите членки представиха няколко основания за обосновка на забавянията, повечето повтарящи се. Сред тях са липса на финансови и човешки ресурси, конкуриращи се приоритети и взаимозависимости между системите. Освен това държавите членки докладваха за неспособността на националните ИТ инфраструктури да посрещнат техническите нужди на проектите, проблеми с капацитета на изпълнителите и зависимости от други заинтересовани страни. В допълнение към това сред другите фактори, допринасящи за забавянията, са продължителните периоди на изпитване на съответствието, готовността на търговците, забавените или неуспешни покани за подаване на оферти, тежките процедури за възлагане на обществени поръчки, както и сложната системна интеграция.

Що се отнася до националните проекти във връзка с въвеждането и вноса, в предишните доклади и в раздел 4.2 беше посочено, че държавите членки са подали официални искания за дерогации поради забавяния на националните им проекти след законоустановените срокове, като крайният срок е удължен до 31 декември 2023 г.¹²

Информацията, предоставена във фигура 4, показва, че следните държави членки са закъснели с един или повече проекти: AT, CZ, DK, GR, както и че някои държави членки се нуждаят от допълнително подобрене на системите си, за да постигнат пълно съответствие с МКС.

Що се отнася до трансевропейските проекти, описани подробно в раздел 4.2, и както е отразено в придружаващия работен документ на службите на Комисията, **няколко държави членки информираха Комисията за следните забавяния:**

- За внедряването на „*Специални режими*“ — **компонент 1**, в следните държави членки планираната/действителната дата за въвеждане в експлоатация е по-късна от крайния срок в РП за МКС: AT, CY, DK, FI, FR, GR, HU, IT, LT, LU, MT, PT, RO, SE и SK. За

¹² За видовете транспорт, различни от въздушния, дерогациите за *уведомление за пристигане, уведомление за представяне и временно складиране* са с продължителност до 29.2.2024 г.

повече подробности вж. раздел 3.3 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- За внедряването на **ICS2 — пусков етап 3**, в следните държави членки планираната/действителната дата за въвеждане в експлоатация е по-късна от крайния срок в РП за МКС¹³: DK, FI, LU, MT и RO. За повече подробности вж. раздел 4.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.
- За внедряването на **етап 1 на CCI**, планирана дата за въвеждане в експлоатация, която е по-късна от крайния срок, предвиден в РП за МКС, посочиха следните държави членки¹⁴: AT, CY, CZ, DK, GR, FI, HU, IE, MT, NL, PT, SE, SI и SK. В допълнение към тях, дерогация поискаха FI, PT и SK. За **етап 2 на CCI** BE, CZ, DE, FI, GR, NL и PL посочиха планирана/действителна дата за въвеждане в експлоатация, която е по-късна от крайния срок в РП за МКС. Освен това PT и SK поискаха дерогация. За повече подробности вж. раздели 3.5 и 4.4 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.
- За внедряването на **етап 5 на NCTS**, в AT, BE, CY, DK, ES, FI, FR, GR, HU, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE и SK планираната/действителната дата за въвеждане в експлоатация на основните функционални възможности е по-късна от крайния срок за тази стъпка 1, посочен в РП за МКС¹⁵. Всички държави членки обаче въведоха системата до 21 януари 2025 г., с което бе отбелязан краят на преходния период. Това е много важно постижение при изпълнението на РП за МКС. Що се отнася до неосновните функционални възможности, в няколко държави членки се наблюдават забавяния, въпреки че това не оказва въздействие върху функционирането на новия етап 5 на NCTS, тъй като няма пряка връзка със системите на други държави членки.
- За **етап 6 на NCTS** GR, PL и RO съобщиха за планирана/действителна дата за въвеждане в експлоатация, която е по-късна от крайния срок в РП за МКС. Този проект трябва да се разглежда във връзка с пусков етап 3 на SKB2. За повече подробности вж. раздели 3.7 и 4.5 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.
- За внедряването на **AES — компонент 1** в следните държави членки планираната/действителната дата за въвеждане в експлоатация на основните функционални възможности е по-късна от крайния срок за тази стъпка 1 в РП за МКС¹⁶: AT, BE, CY, GR, HU, LU, MT, PL, PT, RO, SE, FR и SK.

По-важна е обаче крайната дата на въвеждане на AES — 2 декември 2024 г., както е определена в РП за МКС, с преходни правила, които са в сила до 11 февруари 2025 г. Няколко държави членки съобщиха за проблеми, които потенциално водят до много кратко забавяне (PT, MT, HU и AT). По-съществен проблем обаче беше съобщен от две държави членки (FR и GR), които не успяха да въведат своя компонент навреме, въпреки всички предприети мерки, и бяха изправени пред сериозни забавяния. Поради тази

¹³ В преразглеждането на РП за МКС за 2023 г. е предвидено въвеждането в пълнота на **SKB2 — пусков етап 3**, от всички държави членки да се осъществи до 3.6.2024 г. Внедряването на системата **SKB2 — пусков етап 3**, е планирано в три стъпки: стъпка 1 по отношение на морските превозвачи и превозвачите по вътрешни водни пътища (с период на въвеждане, започващ на 3.6.2024 г. и приключващ на 4.12.2024 г.); стъпка 2 по отношение на морския транспорт и транспорта по вътрешни водни пътища, подаващи на равнище хаус (с период на въвеждане, започващ на 4.12.2024 г. и приключващ на 1.4.2025 г.); и стъпка 3 по отношение на автомобилните и железопътните превозвачи (с период на въвеждане, започващ на 1.4.2025 г. и приключващ на 1.9.2025 г.).

¹⁴ В преразглеждането на РП за МКС за 2023 г. краят на периода на въвеждане е предвиден за 1.7.2024 г.

¹⁵ В преразглеждането на РП за МКС за 2023 г. краят на периода на въвеждане за основните функционални възможности на системата е предвиден за 1.12.2023 г., а за останалите функционални възможности — за 2.12.2024 г. До 2.12.2024 г. всички държави членки и търговци следва да използват **етап 5 на NCTS**. Краят на прехода е предвиден за 21.1.2025 г.

¹⁶ В преразглеждането на РП за МКС за 2023 г. краят на периода на въвеждане за основните функционални възможности на системата е предвиден за 1.12.2023 г., за разработването на хармонизиран интерфейс с EMCS — за 13.2.2024 г., а за останалите функционални възможности — за 2.12.2024 г. До 2.12.2024 г. всички държави членки и търговци следва да използват **AES**. Краят на прехода е предвиден за 11.2.2025 г.

причина пълното въвеждане на новата AES е блокирано и останалите държави членки и европейските предприятия са принудени да останат по-дълго в период на преход.

С оглед на забавянията при прилагането на AES Комисията беше помолена да поддържа централния преобразувател за обмен на съобщения до края на 2025 г., за да се осигури непрекъснатост на дейността и да се избегнат смущения в търговските потоци. Това означаваше фактическо удължаване на преходния период. За да се осигури правна уредба за това разширяване, Комисията предложи правно изменение на Регламента за изпълнение на МКС относно техническите разпоредби по отношение на електронните системи. Това изменение беше гласувано на 7 февруари 2025 г. и прието през март 2025 г., и с него се дава възможност за продължаване на преходните мерки за износ и напускане за удължен период до 14 декември 2025 г., като крайният срок за държавите членки ще остане такъв, какъвто е определен в РП за МКС.

За **AES — компонент 2** GR, FI, MT и FR посочиха планирана/действителна дата на въвеждане в експлоатация, която е по-късна от крайния срок в РП за МКС. За повече подробности вж. раздел 3.8 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

- За внедряването на **GUM — компонент 2** следните държави членки посочиха планирана дата на въвеждане в експлоатация, която е по-късна от крайния срок, определен в РП за МКС¹⁷: GR, FI, DE и FR. За повече подробности вж. раздел 4.1 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.
- За внедряването на **етап 2 на PoUS**, който е взаимосвързан с EMSWe, проектът се изпълнява по график от митническа гледна точка, но са възможни забавяния в осигуряването на достъп до единните национални платформи за морско информационно обслужване от страна на морските органи на държавите членки.

Комисията анализира и наблюдава много внимателно ситуацията по отношение на горепосочените проекти и предприема мерки за увеличаване на подкрепата си — вж. раздел 4.4 по-долу.

4.4 СМЕКЧАВАЩИ ДЕЙСТВИЯ

Държавите членки очертаха различните смекчаващи действия, насочени към преодоляване на (потенциални) забавяния и осигуряване на спазването на законоустановените срокове. Тези действия включват оптимизирано отпускане на ресурси, възприемане на гъвкави методологии, въвеждане на интегрирани системни решения и засилване на координацията с изпълнителите с цел увеличаване на ефективността и укрепване на сътрудничеството. Други държави членки планират да подобрят организационните структури, да рационализират процесите и да усъвършенстват планирането, за да подобрят управлението на проектите и вземането на решения. Тези мерки бяха посочени както за националните, така и за трансевропейските проекти.

С оглед на забавянията от страна на държавите членки **Комисията увеличава подкрепата си за държавите членки чрез няколко действия.**

Първо, Комисията засили наблюдението и мониторинга на програмата за информационните системи, предвидени в МКС, чрез увеличаване на честотата на докладите за напредъка и организиране на двустранни срещи и командировки на равнище директори с всяка държава членка. Изпълнението на РП за МКС също така беше включвано последователно в дневния ред на срещите и командировките, провеждани от генералния директор, както и на пленарните заседания на високо равнище с генералните директори на държавите членки в рамките на

¹⁷ В преразглеждането на РП за МКС за 2023 г. във връзка с **GUM — компонент 1** се предвижда датата на въвеждане да бъде 11.3.2024 г., а във връзка с **GUM — компонент 2** началото на периода на въвеждане ще бъде определено от държавите членки, като най-ранната възможна дата на въвеждане е 11.3.2024 г.

Групата за митническа политика. Държавите членки бяха насърчени да предприемат смекчаващи мерки.

Комисията продължи да използва таблото за управление на многогодишния стратегически план за митниците (МГСП-М) въз основа на изданието на МГСП-М от 2023 г. и РП за МКС от 2023 г., за да следи напредъка, етапите на проектите и да открива забавянията на ранен етап. Таблото се представя на всяко тримесечие на държавите членки в Координационната група за електронни митници (КГЕМ), която провежда срещи съвместно с търговската общност.

В допълнение, както е посочено в РП за МКС и в преразглеждането на МГСП-М от 2023 г., Комисията определя конкретни междинни етапи, за да се гарантира безпроблемното въвеждане на децентрализираните трансевропейски системи и да се избегнат допълнителни разходи.

Второ, Комисията **засили помощта си за държавите членки по отношение на трансевропейските системи**, като възприе гъвкав и повтарящ се подход за разработване и въвеждане на електронните системи по МКС. Този метод, който включва създаване на прототипи, бързо разрешаване на проблеми и балансирано работно натоварване както за Комисията, така и за държавите членки, повишава качеството на системата и улеснява постигането на осезаем напредък. Този подход беше добре възприет от държавите членки и търговците.

Освен това Комисията създаде механизъм за сътрудничество между заинтересованите страни от самото начало на проектите, за да се подобрят подготвителните дейности, да се предотвратят трудностите при вземането на решения и да се осигури прозрачност чрез редовно актуализиране на проектите.

Комисията също така продължи да координира и наблюдава програмите за всяка от трансевропейските системи, които изискват значителна работа от страна на държавите членки за разработването на националните компоненти.

Допълнителни подробности за дейностите, извършени във връзка със СКВ2, етап 5 на NCTS и AES:

- **Във връзка с трансевропейската система СКВ2** Комисията продължи да оказва подкрепа на държавите членки и икономическите оператори в техните дейности по разработване на СКВ2 — *пусков етап 3*, чрез различни средства. Това включваше организиране на специални уебинари, предлагане на помощ чрез често задавани въпроси и координиране на пленарни заседания с цел да се осигури привеждането на планове за проектите в съответствие с основните етапи от осигуряването на информационните системи от страна на Комисията. Накрая, бяха осигурени комуникационни кампании, онлайн обучения и документация, достъпни в публичната библиотека на Комуникационния и информационен ресурсен център за администрации, предприятия и граждани (CIRCABC).
- **Във връзка с трансевропейските системи *етап 5 на NCTS* и *AES*** Комисията продължи с „Програмата за координация на националните администрации“, за да подпомогне държавите членки при разработването и въвеждането на техните национални компоненти. Обхватът на програмата за координация беше разширен, за да се наблюдава преходът на държавите членки и търговците към системите NCTS — *етап 5* и *AES*, да се наблюдава непрекъснатото функциониране по време на прехода и да се насърчава по-тесното сътрудничество с държавите членки. Дейностите включват специализирано бюро за помощ, виртуални срещи за намаляване на забавянията при разработването от страна на държавите членки, разпространение на актуална информация сред търговската общност и редовно докладване в рамките на КГЕМ и Групата за митническа политика (ГМП). В допълнение към това Комисията публикува консолидирани тримесечни доклади за напредъка по прехода към новите системи от първото тримесечие на 2021 г. насам, като предоставя КПП за ранно откриване на предупредителни сигнали.

Вдъхновена от програмите за мониторинг и координация за другите трансевропейски проекти, Комисията увеличи дейностите си, за да следи отблизо напредъка в разработването на

националните компоненти от държавите членки **за проекта за ССИ**, и започна да изготвя тримесечни консолидирани доклади за напредъка, считано от първото тримесечие на 2024 г. Освен това специалният екип на Комисията за дейностите във връзка със ССИ продължи да полага усилия да отговаря на въпросите на държавите членки относно вноса и опростяванията при внос, като например централизираното оформяне. Освен това бяха провеждани редовни седмични и двуседмични технически срещи, както и срещи за предоставяне на обратна информация относно изпитването на съответствието.

Трето, Комисията потърси мнението на държавите членки относно техните ограничения и необходимата подкрепа за намаляване на рисковете. В **проучването** държавите членки изразиха мнението, че двустранните срещи на равнище директори и техническият диалог с ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“ са били изключително полезни. Те оцениха като целесъобразни техническите уебинари и дейностите за обмен на информация, организирани от Комисията. Някои от тях предложиха допълнителни оперативни насоки и обучения, насоки за икономическите оператори и съдействие с подкрепа за дейността и експертен опит, които след това бяха предприети от Комисията през 2024 г.

Четвърто, въз основа на резултатите от проучването и на двустранните дискусии с държавите членки, липсата на подходящо финансиране често беше посочвана като причина за забавянията. Съобщението на Комисията във връзка с новата покана за финансиране по линия на инструмента за техническа подкрепа **(ИТП) 2025** има за цел да се увеличи осведомеността на държавите членки относно възможността да получат подкрепа за предвидената в МКС цифрова трансформация.

Пето, за да се отговори на специфичните нужди, които държавите членки имат при ежедневното управление на цифровата програма по МКС, три държави членки (FR, MT и GR) взеха участие в пилотен проект, който Комисията организира **заедно с консултантско дружество** в края на 2023 г. През 2024 г. тези държави членки докладваха, че предоставената информация и препоръки са били много полезни за по-доброто разбиране на проблемите и на начините за справяне с тях, и по този начин за избягването на допълнителни забавяния.

Накрая, Комисията продължи работата по събирането на **извлечените поуки и най-добрите практики** при разработването на цифровите проекти. За тази цел тази информация беше предоставена от проучването, проведено през 2024 г., и резултатите бяха добавени в раздел 1.2 от работния документ на службите на Комисията, придружаващ настоящия доклад.

Тъй като крайът на 2025 г. не е далеч, от държавите членки беше поискано да се придържат към крайните срокове в новата РП за МКС. Остава само още една година за пълното внедряване на информационните системи, предвидени в МКС. **Необходими са изключителни усилия и незабавни действия**, за да се предотвратят забавянията и да се гарантира непрекъснатостта на дейността за трансевропейските системи. В съответствие с правото на ЕС Комисията започна официална кореспонденция с държавите членки, при които се наблюдават забавяния при внедряването на информационните системи.

Въпреки че Комисията оказва подкрепа по много начини, както е посочено по-горе, държавите членки носят отговорност за разработването и въвеждането на националните компоненти и системи. Разпределението на ролите се определя и съгласува с всички заинтересовани страни от самото начало и следва да се спазва през целия жизнен цикъл на проекта.

4.5 АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДЪРЖАВИТЕ, ОБХВАНАТИ ОТ ПРОЦЕСА НА РАЗШИРЯВАНЕ

Бъдещите държави, обхванати от процеса на разширяване на ЕС, и другите договарящи се страни по Конвенцията за общ транзитен режим (СТС) ще трябва да вземат предвид прехода към подобрените електронни системи, предвидени в МКС, и новите подходи към информационните системи, заложили в предложението за реформа.

Комисията не следи системно напредъка на държавите кандидатки към цялостно разработване и въвеждане на електронните системи като част от задължението за докладване съгласно член 278а от МКС. Въпреки това, като част от стратегията за разширяване, включително споразуменията за асоцииране с ЕС, развитието на техните ИТ системи в подкрепа на привеждането им в съответствие с митническото законодателство на ЕС е ключов елемент в редовните оценки, извършвани от ЕС.

Държавите кандидатки ще трябва постепенно да се свържат със системите, предвидени в МКС, или да ги въведат по пътя към присъединяване към митническата територия на ЕС. В зависимост от планираната дата на присъединяване от тях може също така да се изиска да отговорят на функционалните възможности на бъдещия Център за митнически данни на ЕС, предложен в пакета за митническата реформа.

В бъдеще, като част от подготовката на разширяването, в която участват държавите кандидатки, ще трябва редовно да се провеждат няколко ключови дейности. Сред тези дейности са докладване за внедряването на цифровите технологии и участие в изпитвания на съответствието, за да се осигури оперативна съвместимост между националните системи на държавите кандидатки и тези на държавите членки и на ЕС. В допълнение към това ЕС ще трябва да извършва редовна оценка на ефективността на системите.

5. ОБОБЩЕНИЕ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО

Прилагането на МКС е съвместен проект, който се характеризира със сериозен ангажимент от страна на всички заинтересовани страни, откакто работната програма за МКС (РП за МКС) беше приета за първи път през 2014 г.

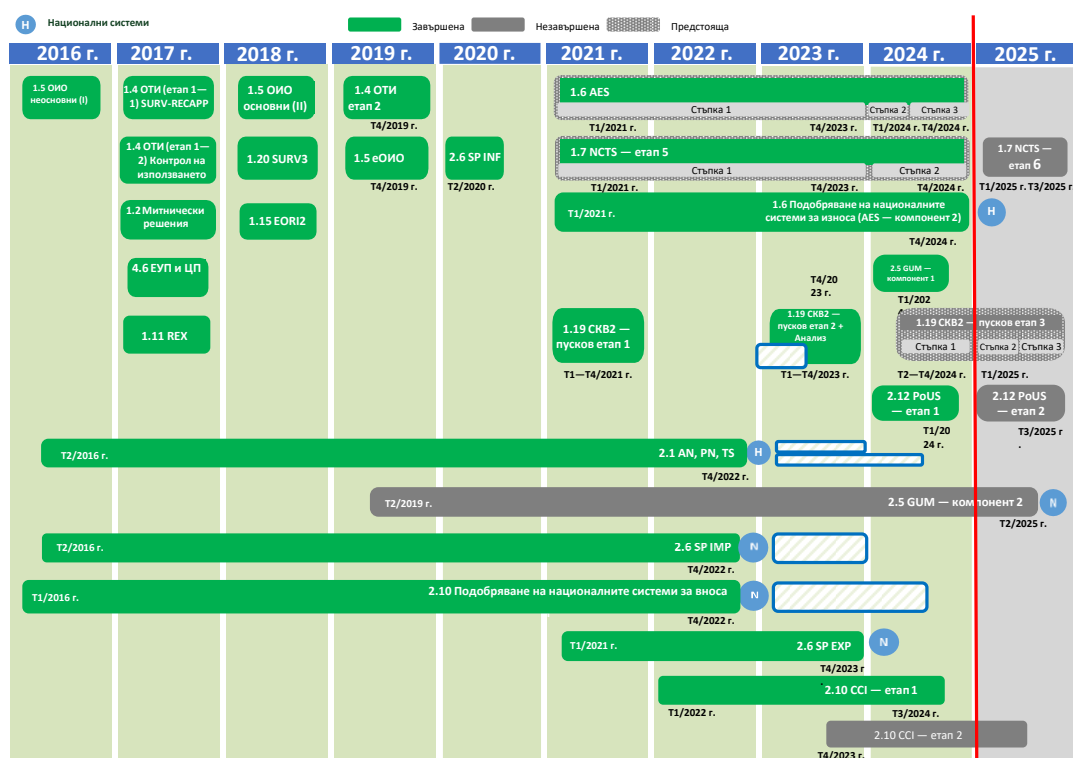
При изготвянето на настоящия доклад Комисията анализира внимателно данните за напредъка, събрани през 2024 г., и отбелязва големи крачки напред от страна на държавите членки към постигане на целта за 2025 г. Тази споделена ангажираност доведе до значителен развой по програмата за внедряване на цифровите технологии, предвидени в МКС, през 2024 г., с успешно разгръщане на системата за управление на обезпеченията (GUM), на пусков етап 3 на SKB2, на етап 1 на RoUS и на етап 5 на NCTS.

Въпреки тези постижения обаче някои държави членки продължават да изпитват затруднения при спазването на определени срокове по проектите, особено тези в областта на вноса (NIS, TS, CCI) и областта на износа (AES). Забавянията, с които се сблъскват някои държави членки, оказват отрицателно въздействие върху другите заинтересовани страни, като водят до ограничаване на ползите и пораждат допълнителни разходи за Комисията, другите държави членки и европейските предприятия. По отношение на държавите членки, които все още не са въвели подобрените NIS, Комисията все още не получава всички данни, които са ѝ необходими за изпълнението на нейните задачи, свързани с наблюдението. По отношение на CCI са засегнати европейските предприятия, тъй като разгръщането и ползите за дружествата ще бъдат налични само ако и двете участващи държави членки (държавата членка, в която е установено дружеството, и държавата членка, в която дружеството представя стоките) са внедрили своя национален компонент на CCI. По отношение на AES са засегнати другите държави членки, тъй като при непряк износ, започнал в една държава членка, се изисква потвърждение на напускането в друга държава членка, така че дружествата да могат да разполагат с доказателство за напускане и да си възстановят ДДС. Затова е необходимо и двете държави членки да могат да комуникират в една и съща система.

Продължава да е от съществено значение всички заинтересовани страни да продължат да полагат усилия и да отделят необходимите ресурси за спазване на крайния срок през 2025 г., тъй като допълнителните забавяния ще продължат да имат странични ефекти за другите държави членки и ще нарушат последователната оперативна рамка, чиято цел е да бъде от полза за всички икономически оператори в еднаква степен. Това предполага продължителна и засилена необходимост от ресурси за допълнително изпитване на съответствието, координация и

удължена поддръжка на системата от страна на Комисията, държавите членки и икономическите оператори. Освен това внедряването на цифровите технологии, предвидени в МКС, играе ключова роля за защитата на приходите и за борбата с нелоялната или незаконната търговия.

В сравнение с 2023 г. усилията на държавите членки и постигнатите резултати са по-ясно изразени, което показва все по-голямо разнообразие в напредъка с приближаването на последната година за прилагането на МКС. Тези разлики подчертават спешната необходимост от единни и бързи действия, за да се осигури пълен цифров преход във всички държави членки. Поддържането на набраната инерция, преодоляването на пречките и спазването на сроковете са от съществено значение за запазване на непрекъснатостта на дейността и за подпомагане на икономическите оператори, докато Съюзът преминава към изцяло цифрова митническа среда. Както се вижда от графиката по-долу, вече сме свършили много работа, а последната година на въвеждане е на хоризонта.

Фигура 5 — Преглед на планирането

Към 2024 г. приблизително 63 % от държавите членки са изправени пред забавяния в етап 1 на CCI, докато по отношение на други компоненти, като например пусков етап 3 на SKB2 и AES, е съобщено за по-малко забавяния (при всеки от тях са засегнати не повече от 11 % от държавите членки). Тези разлики отразяват различните степени на готовност и са сигнал за това, че без постоянни усилия забавянията биха могли да повлияят на колективния график за пълно прилагане на МКС до 2025 г.

За да се достигне този ключов етап, сега всички заинтересовани страни трябва да удвоят вниманието и ангажимента си за спазване на законоустановените срокове в РП за МКС. Едновременно с това, в съответствие с правото на ЕС, Комисията размени официална кореспонденция с държавите членки, при които се наблюдават забавяния. Комисията ще продължи да наблюдава внимателно и да оказва подкрепа чрез участие както на равнището на програмите, така и на равнището на проектите, допълнено от двустранен обмен на информация и пленарни заседания с държавите членки.